

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

AVIZ

referitor la proiectul de Ordonanță de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea articolului 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 15/2022 privind acordarea de sprijin și asistență umanitară de către statul român cetățenilor străini sau apatrizilor aflați în situații deosebite, proveniți din zona conflictului armat din Ucraina

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *proiectului de Ordonanță de urgență a Guvernului pentru modificare și completarea articolului 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 15/2022 privind acordarea de sprijin și asistență umanitară de către statul român cetățenilor străini sau apatrizilor aflați în situații deosebite, proveniți din zona conflictului armat din Ucraina.*

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 29.03.2023, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **FAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarele **observații**:

- **proiectul de act normativ trebuie să cuprindă măsuri care să clarifice sprijinul acordat persoanelor refugiate din Ucraina cu privire la cheltuielile de hrană.** Dacă, în programul 50/20, aceste cheltuieli se puteau acoperi din subvenția

acordată proprietarilor apartamentelor închiriate, în forma textului propus, suma forfetară de 2000 lei pe familie se acordă doar pentru cazare. Este clară și de susținut viziunea de activare și incluziune a persoanelor pe piața muncii, dar există în continuare categorii largi de persoane refugiate, aflate în România, care nu sunt angajabile și nu au în prezent nici o sursă de venit (persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, mame singure cu mulți copii, persoane cu boli cronice, persoane aflate în dializă etc.). În acest sens, este necesară clarificarea acestui aspect, având în vedere și faptul că toți donatorii internaționali au eliminat cheltuielile de hrană din lista cheltuielilor eligibile pentru 2023, astfel încât, în prezent, nu există niciun fel de surse alternative pentru asigurarea acestor costuri, nici măcar în centrele de găzduire colectivă. Mai mult, deși statutul de protecție temporară acordă aceleași drepturi persoanelor refugiate cu cele ale cetățenilor români, familiile ucrainene cu copii nu pot accesa în prezent alocațiile de stat pentru copii, ceea ce elimină din start o potențială sursă de finanțare pentru hrană, cel puțin a copiilor;

- **suma forfetară de 2000 lei propusă se acordă nediferențiat, indiferent de numărul de persoane din familie.** Pentru familiile cu peste 5 persoane este foarte dificil de identificat soluții de închiriere care să se poată încadra în plafonul de 2000 lei pe lună (chirie și utilități), mai ales atunci când acest cost este menționat ca având destinație de acoperire a cazării, prin urmare este de presupus că va fi decontat prin depunerea justificativelor/contractului de închiriere. După cum este cunoscut, costul chiriilor în orașele în care se află în prezent cei mai mulți refugiați din Ucraina este foarte mare (București, Constanța, Iași, Brașov etc). Aceste aspecte vor conduce la o nedeclarare a statutului marital al părinților, ori al gradelor de rudenie dintre membrii aceleiași familii, pentru a se putea accesa mai multe subvenții în aceeași familie. Statutul marital al membrilor familiei nu poate fi verificat nici în prezent (nu există o verificare încrucișată cu documentele de stare civilă ale soților, de exemplu, aflate în bazele de date din Ucraina) și va conduce inevitabil la solicitări de sume forfetare mult mai numeroase decât numărul real al familiilor aflate în România;
- **nu este clar din textul proiectului de act normativ dacă sunt necesare sau nu documente justificative pentru decontarea sumei forfetare de 2000 lei pe familie.** Textul propus precizează faptul că toate aspectele concrete de implementare a Ordonanței de urgență vor fi reglementate prin hotărâre a Guvernului. Ori, într-o astfel de situație, în care ajutorul de cazare și de hrană se modifică radical, este foarte important să existe claritate și efectuează **decontarea sumelor și dacă persoanele refugiate din Ucraina trebuie să avanseze sume**

pentru cazare sau nu. Având în vedere experiența actuală cu decontarea sumelor de chirie către proprietari, decontare care are întârziere de peste trei luni de zile, este important de știut dacă și refugiații ucraineni riscă să se confrunte cu aceleași întârzieri la plată, aceștia neavând de unde compensa și achita cu regularitate sumele lunare aferente și riscând să fie evacuați de proprietari;

- **nu este clar modul în care se vor introduce condiționalitățile pentru acordarea sumei forfetare.** Comunicatele din presă anunță condiționarea acestui sprijin financiar de o dovadă a angajării, a înscrierii la cursurile de limba română sau a înscrierii copiilor la școala din România. Acest principiu este corect, dar există însă și persoane care nu se încadrează în categoriile supuse acestor tipuri de condiționări: persoanele vârstnice, persoanele cu boli cronice invalidante, persoanele cu dizabilități, mamele singure cu mulți copii (are nu au în prezent locuri în centrele de zi sau serviciile locale pentru copii), tutorii care au în grijă grupuri mari de copii (există numeroase astfel de cazuri în rândul refugiaților). **Comunicarea clară a acestor viitoare condiționalități în rândul persoanelor refugiate este esențială și trebuie efectuată anterior intrării în vigoare a Ordonanței de urgență, pentru că efectele acesteia sunt generatoare de risc vital. Este de dorit ca ele să fie clar explicate în textul proiectului de act normativ, și nu doar în viitoarele hotărâri ale Guvernului conținând normele de implementare.** Multe astfel de familii sunt în prezent evacuate din apartamente și nu mai primesc nici un ajutor de hrană, pentru că proprietarii anticipează faptul că nu vor mai exista decontări în programul 50/20, iar întârzierile actuale de decontare sunt foarte mari. În lipsa unei comunicări clare din partea Guvernului, există foarte multe știri false, mesaje eronate sau alarme nedocumentate, care circulă în grupurile de Telegram sau de social media ale ucrainenilor;
- **nu este clar modul în care se va acorda sprijinul financiar începând cu luna a 5-a de la intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență.** Nici pentru primele 4 luni nu este clar dacă acest sprijin este condiționat de găsirea unui loc de muncă. Se menționează însă că, în situația în care aceștia nu găsesc loc de muncă, vor primi beneficiile românilor șomeri. Indemnizația de șomaj este în valoare de 598 lei. Nu este clar dacă aceasta va substitui suma forfetară de 2000 lei pe familie sau se va cumula cu aceasta;
- **nu este clar modul în care se poate acorda o indemnizație de șomaj cetățenilor ucraineni aflați pe teritoriul României, atât timp cât nu au contribuit la bugetul de asigurări sociale, această măsură de protecție socială fiind una contributivă în România;**

- **există o categorie de persoane refugiate din Ucraina (45-65 ani) care se va confrunta cu dificultăți suplimentare la angajarea în muncă în România, fapt care ridică problema considerării lor drept grup vulnerabil;**
- **nu se precizează cum se va putea verifica faptul că persoanele care se adresează centrelor colective de cazare nu au depus și cereri de sume forfetare de cazare pentru familiile lor.** Centrele colective de cazare nu au acces la bazele de date ale STS sau ale autorităților locale, fiind deseori gestionate de organizații neguvernamentale și nu pot asigura o evitare a dublei finanțări. Este de menționat faptul că există numeroase situații în care numele persoanelor pe documentele de protecție temporară sunt diferite de cele de pe actul de identitate, lucru care complică și mai mult verificarea datelor personale;
- **nu este clar intervalul de timp în care STS va realiza aplicația informatică pentru gestionarea sprijinului financiar menționat, și nici modul în care se pot verifica datele persoanelor, în intervalul de la intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență până la operaționalizarea Registrului național al persoanelor refugiate;**
- **se impun a fi clarificate procedurile și circuitele de comunicare a datelor personale dintre operatorii privați de servicii sociale sau umanitare și autoritățile publice,** pentru a identifica în mod clar situațiile de interes legitim în privința prelucrării datelor persoanelor refugiate din Ucraina;
- **alocarea fondurilor necesare pentru acoperirea sprijinului financiar prevăzut în proiectul de act normativ se va face din Fondul de rezervă al Guvernului.** Totuși, România a primit în luna decembrie 391 de milioane euro de la Comisia Europeană pentru a acoperi costuri legate de gestionarea refugiaților. Nu există până în prezent nici un raport transparent privind modul de utilizare a sumelor primite de la Comisia Europeană și nu este clar de ce această sursă nu este privilegiată în implementarea proiectului de act normativ.

**Președinte,
Bogdan SIMION**